

ISLAB laboratorion keskus hyvinvointiyhtymän perustamisen periaatepäätös

Aluehallitus 23.03.2022 § 11
83/00.02.01/2022

Asian valmistelija muutosjohtaja Sami Sipilä 044 770 0577

Itä-Suomen laboratorion keskuksen liikelaitoskuntayhtymä (ISLAB) on perustettu vuonna 2008 ja sen jäseniä (omistajia) ovat Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä, Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä, Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä sekä Ylä-Savon sote-kuntayhtymä. Hallinnollisesti ISLAB on jaettu kolmeen aluelaboratorioon, joiden keskuspaikkakuntina ovat Kuopio, Joensuu, Mikkeli ja Savonlinna.

Hyvinvointialueiden perustamisen vaikutus ISLABin organisaatiomuotoon

Hyvinvointialueiden perustamisen yhteydessä diagnostiikkapalvelut on organisoitava uudella tavalla hyvinvointialueella ja hyvinvointialueiden muodostamilla yhteistyöalueilla. Samalla lainsäädäntö velvoittaa hyvinvointialueita sopimaan yhdessä diagnostiikkapalveluiden järjestämisestä. Diagnostiikan järjestämismahdollisuuksiin vaikuttavat hyvinvointialueille asetetut lainsäädännön rajoitteet. Lainsäädännössä on säännelty tarkasti, miten hyvinvointialueiden yhteistoiminta voidaan järjestää. Tämän lisäksi laki säätelee, miten valittu yhteistyömuoto, esim. hyvinvointiyhtymä voi toimia. Myös aikaisempi lainsäädäntö vaikuttaa palveluiden järjestämiseen, esimerkiksi tartuntalain vaatimusten kautta, joiden mukaan tietyt toiminnot vaativat viranomaispäätöksiä.

ISLABin nykyinen organisaatiomuoto ei uuden lainsäädännön mukaan ole mahdollinen useamman hyvinvointialueen omistamana, vaan kuntayhtymät purkautuvat vuoden 2022 lopussa. Tästä syystä tilalle on perustettava uusi yhtiö- tai yhtymämalli.

Hyvinvointiyhtymä on perustettava vuonna 2022, jotta katkeamaton palvelutoiminta voidaan turvata 1.1.2023 alkaen (katso liitteenä oleva taustamateriaali).

Hyvinvointiyhtymän perusteet

ISLAB on valmistautunut usean vuoden aikana SOTE-palveluiden muutokseen tekemällä eri näkökulmista tarvittavia selvityksiä ja vaihtoehtoja. Vuoden 2017 aikana laadittiin selvitys toimimisesta osakeyhtiömallissa, jota vuonna 2019 jatkettiin teettämällä liikelaitoskuntayhtymän arvonmääritys. Kevään 2021 aikana laadittiin vielä rakennevaihtoehtoja kuvaava raportti päätöksenteon tueksi.

Tehtyjen selvitysten ja nyt voimassa olevan sote-lainsäädännön perusteella tehdyn ulkopuolisen arvioinnin perusteella hyvinvointiyhtymä on tarkoituksenmukaisin ja taloudellisin vaihtoehto laboratoriopalveluiden tuottamiseksi nykyisten ISLABin omistajien toiminnan siirtyessä hyvinvointialueille.

Nykyisten omistajien tahtotila, linjaukset erityisvastuualueen (Erva) järjestämissopimuksessa

Hyvinvointiyhtymän perustamisen tahtotila on linjattu syksyn 2021 aikana Ervan johtoryhmässä. ISLAB Laboratoriokeskuksen yhtymämuodon muutos hyvinvointiyhtymäksi on kuvattu ja sovittu Erva-järjestämissopimuksessa, joka on hyväksytty järjestämisvastuussa olevien sairaanhoitopiirien valtuustoissa syksyllä 2021 (PSSHP 25.10.2021 § 12, Siun sote 9.11.2021 § 48, Essote 11.11.2021 § 64). Linjausten mukaan hyvinvointiyhtymä tulisi jatkossa tuottamaan laboratoriopalvelut Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueille.

Laboratoriotoiminnan jatkuvuuden turvaaminen

Hyvinvointiyhtymän toimintamallia, hallintoa ja taloutta koskevat säädökset tulevat olemaan hyvin samanlaisia kuin nykyisten liikelaitoskuntayhtymien, joten ISLABin nykyinen toimintamalli sopii hyvin pohjaksi hyvinvointiyhtymän toiminnalle.

ISLABin toiminta, sopimukset, sekä olemassa oleva infrastruktuuri (henkilöstö, toimipisteverkosto, tietoverkko, tietojärjestelmät ja niihin rakennetut integraatiot) voidaan saumattomasti siirtää hyvinvointialueille, joten siirto ei aiheuta minkäänlaisia katkoksia palvelun tuottamisessa.

Hyvinvointiyhtymän perustaminen

Hyvinvointiyhtymä perustetaan hyvinvointialueiden välisellä perussopimuksella (Laki hyvinvointialueesta 611/2021 § 59).

Yhtymän perustamisen aikataulu varmistuu osana hyvinvointialueen valmistelutyötä. Keskeistä on varmistaa, että kaikki perussopimuksen vaatimat kokonaisuudet saadaan päätettyä ja sopimusluonnos rakennettua. Valmistelu edellyttää, että laboratoriopalveluiden omistaja hyvinvointialueet muodostavat tulevaisuudesta yhteisen näkemyksen ja vievät toiminnan kehitystä yhdessä eteenpäin.

Valmistelun ohjausryhmä

ISLAB liikelaitoskuntayhtymä on perustanut hyvinvointiyhtymän valmisteluita koordinoivan ohjausryhmän, jonka jäseniksi on kutsuttu hyvinvointialueiden väliaikaisten valmistelutoimielimien (VATE) edustajat. ISLAB valmistelee asiat VATE-käsittelyihin yhteistyössä ohjausryhmän kanssa.

Valmisteluryhmä on tammikuun 2022 kokouksessaan esittänyt päätösprosessille seuraavaa järjestystä ja aikataulua:

- helmikuu: käsittely hyvinvointialueiden väliaikaisessa toimielimessä
- maaliskuu: asian esittely ja periaatepäätös hyvinvointiyhtymän perustamisesta hyvinvointialueiden valtuustoissa
- maaliskuu-huhtikuu: perussopimuksen ja perustamispäätöksen valmistelu hyvinvointialueiden hallituskäsittelyt
- huhtikuu: hyvinvointiyhtymän perustamispäätös ja perussopimuksen hyväksyminen hyvinvointialueiden valtuustoissa
- kesä-syyskuu: hyvinvointiyhtymän järjestäytyminen pakollisten toimilupien hakeminen, palveluiden kilpailutukset toiminnan ja henkilöstön siirron valmistelu
- syyskuu/loppuvuosi 2022: seuranta hyvinvointialueiden hallituksissa ja valtuustoissa 31.12.2022/1.1.2023 toiminnan siirtyminen uudelle hyvinvointiyhtymälle liikelaitoskuntayhtymän lakkauttaminen

Hyvinvointialueiden valtuustojen tulee tehdä periaatepäätös hyvinvointiyhtymän perustamisesta, jotta valmistelua voidaan jatkaa ja varsinainen perustamispäätös saadaan hyvinvointialueiden valtuustojen käsittelyyn huhtikuussa 2022. Tällä menettelyllä turvataan laboratoriotoimintojen jatkuvuus vuoden 2023 alusta. Hyvinvointiyhtymän perustaminen edellyttää perussopimuksen valmistelua.

Valmistelutyöryhmänä toimii hyvinvointiyhtymän valmistelua koordinoiva edellä kuvattu ohjausryhmä, johon on nimetty edustajat hyvinvointialueilta ja nykyisistä omistajista sekä ISLABin ylimmästä johdosta.

Muutosjohtajan esitys:

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää:

- 1) käynnistää laboratoriopalvelujen järjestämistä varten Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueiden yhteisen laboratoriotoiminnan hyvinvointiyhtymän perustaminen. Varsinainen perustamispäätös ja perussopimus tuodaan hyvinvointialueiden valtuustojen käsittelyyn huhtikuussa 2022.
- 2) nimetä Etelä-Savon hyvinvointialueen neuvottelijoiksi aluehallituksen puheenjohtajan ja muutosjohtajan. perussopimus tuodaan hyvinvointialueiden valtuustojen käsittelyyn huhtikuussa 2022.

Käsittely:

Aluehallitus kuuli Risto Kortelaista asiantuntijana, jonka jälkeen hän poistui esteellisenä kokouksesta.
(HallL 28 § 1 mom. k.5)

Esittelijä muutti esitystään seuraavasti:

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää:

- 1) käynnistää laboratoriopalvelujen järjestämistä varten Pohjois-Savon, Etelä-Savon ja Pohjois-Karjalan hyvinvointialueiden yhteisen laboratoriotoiminnan hyvinvointiyhtymän perustaminen. Varsinainen perustamispäätös ja perussopimus tuodaan hyvinvointialueiden valtuustojen käsittelyyn kevään 2022 aikana.
- 2) nimetä Etelä-Savon hyvinvointialueen neuvottelijoiksi aluehallituksen puheenjohtajan ja muutosjohtajan. perussopimus tuodaan hyvinvointialueiden valtuustojen käsittelyyn kevään 2022 aikana.

Päätös:

Esittelijän muutettu esitys hyväksyttiin